

**Program nauczycielskiej praktyki asystenckiej
w zakresie pedagogiczno-psychologicznym
studentów
Wydziału Matematyki i Informatyki
Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu
*„Praktyka Czyni Mistrza”***

**Asystencka praktyka
pedagogiczno-psychologiczna
w szkole podstawowej**

Spis treści

1. Wstęp
2. Założenia i asystenckiej praktyk w zakresie pedagogiczno- psychologicznym w szkole podstawowej
3. Cele praktyki
4. Zadania studenta
5. Problematyka kolejnych zadań studenta realizowanych w czasie trwania praktyk
6. Portfolio
7. Zadania opiekuna (mentora) praktyk z ramienia szkoły
8. Zadania opiekuna (mentora) praktyk z ramienia uczelni

Opracowanie:

Irena Skipor-Rybacka

Zakład Dydaktyki Matematyki UAM

„Doświadczenie to nie jest to co ci się przydarza.

Doświadczenie to jest to,

co robisz z tym,

co ci się przydarza.”

Andrus Huxley

1. Wstęp

Program pedagogiczno-psychologicznego kształcenia studentów odwołuje się do poszukiwania metod budowania potencjału kompetencyjnego nauczycieli. Współczesny, zmienny świat nasila potrzebę wykazywania się nie tylko znacznym zasobem wiedzy i umiejętności, ale również wielu kompetencji osobistych i społecznych, które pozwolą zrozumieć i nadażyć za przemianami, w coraz większym wymiarze, globalnego otoczenia.

Zazwyczaj rozróżnia się:

- kompetencje twarde¹,
- kompetencje przenośne²,
- kompetencje miękkie³.

Przyjmując, że przyjęte powszechnie cele współczesnej edukacji szkolnej oraz zadania, które prowadzą do ich realizacji, stają się bezpośrednim wyznacznikiem kompetencji nauczycielskich. Pełnienie roli zawodowej wymaga zintegrowania wymienionych różnorodnych kompetencji. Nauczyciel kompetentny to osoba skuteczna w działaniu w aspekcie zarówno wynikowym (ilościowym) jak i jakościowym. Praktyki pedagogiczno-psychologiczne skierowane są na wspieranie rozwoju cech szczególnych – ważnych w jakościowym wymiarze kompetencji nauczyciela.

Gdzie szukać wyznaczników tak określanych kompetencji?

Po pierwsze: już sam kontakt nauczyciela z uczniem, jako jednostką indywidualną i niepowtarzalną, uświadamia nam, że zawód nauczyciela stawia wyzwania do działania w sytuacjach wciąż otwartych, niestereotypowych. Stąd i kompetencje nauczyciela – w tym ich aspekt pedagogiczno-psychologiczny, są (i będą?) w ciągłym procesie ich doskonalenia, w ciągłej potrzebie otwierania się na nowość oraz przekraczania tego co już się wie i umie.

Tworzenie a nie odtwarzanie wydaje się być konstytutywną cechą zawodu nauczycielskiego.

Po drugie: praca nauczyciela szkoły XXI wieku ma charakter komunikacyjny. To specyficzny dialog, który nie podlega nakazom racjonalności instrumentalnej, nie podlega *logice celu* (zamierzonych zmian) i *środku* (narzędzi osiągania tych zmian). Racjonalność komunikacyjna odwołuje się do *logiki dialogu*, w której cel działania ujmowany jest jako *motyw wszystkich czynności, środek natomiast rozumiany jest jako narzędzie, które poddawane jest dialogowaniu.*⁴

¹ Whiddett S., Hollyforde S.: *Modele kompetencyjne w zarządzaniu zasobami ludzkimi*, Kraków, Oficyna Ekonomiczna 2003

² Listwan T.: *Słownik zarządzania kadrami*, Warszawa, Wydawnictwo C.H. Beck 2005

³ Drucker P.: *Myśli przewodnie*, MT Biznes 2007

⁴ Por. Kwaśnica R.: *Wprowadzenie do myślenia o nauczycielu*, Pedagogika Tom 2, red. Śliwerski B., 2009 (str. 293-319)

Tak rozumiany charakter pracy nauczyciela pozwala zauważyć, że wpływ wywierany na ucznia, to nie tyle efekt działań technicznych (wiedza o sposobach działania efektywnego ze względu na przyjęty cel), ale efekt **komunikowania się nauczyciela i ucznia**, w którym to procesie ważną rolę odgrywają walory **interakcji – wzajemnego spostrzegania się osób**. I tak, *sytuacja edukacyjna* to działanie w akcie komunikacyjnym – *ucznia jako osoby i nauczyciela jako osoby*. Stąd też to osobowość nauczyciela wywiera decydujący wpływ na przebieg procesu edukacyjnego.

Zintegrowane przygotowanie do zawodu nauczycielskiego obejmuje całą osobowość nauczyciela. To wspieranie – w równym stopniu – rozwoju prowadzącego ku Byciu Osobą, jak i rozwijanie umiejętności opanowania technik efektywnego nauczania wraz z metodyczną poprawnością tegoż procesu.

2. Założenia praktyki asystenckiej w zakresie pedagogiczno- psychologicznym w szkole podstawowej ⁵.

- Praktyki pedagogiczne w wymiarze 15 godz. praktyk śródrocznych odbywają się w trzecim semestrze studiów (w szkołach podstawowych uczestniczących w *projekcie POKL*).
- Organizacja i program praktyki uwzględnia ścisłą korelację z programem kształcenia pedagogiczno-psychologicznego. Podczas praktyki wykonywane są zadania, które wynikają z problematyki omawianej na przedmiotach pedagogiczno-psychologicznych.
- Koncepcja przebiegu praktyk opiera się na założeniach kształcenia „*Nauczyciela Refleksyjnego Praktyka*” (Donald A. Schon)⁶. Bycie profesjonalistą zakłada *autonomiczne poszukiwanie wiedzy*. To postawa kreatywna, która prowadzi do przywoływania wszelkiej refleksji nad działaniem, a w konsekwencji do stawiania dalszych hipotez i ciągłych poszukiwań nowych rozwiązań. „*Jedynymi ludźmi nie będącymi w stanie niczego się nauczyć są ci, którzy są przekonani, że wszystko już wiedzą*”. Model takiego kształcenia prowadzi do zrozumienia, że rzeczywiste problemy – zwłaszcza, jeśli dotyczą ludzi – są na tyle złożone, unikalne i niestabilne, że trudno zastosować do ich rozwiązania wyłącznie znane już naukowe metody.

⁵ Program praktyk opracowano uwzględniając:

założenia projektu POKL „*Praktyka Czyni Mistrza*”; program przedmiotów kierunkowych, psychologii i pedagogiki opracowanymi na Wydziale Matematyki i Informatyki UAM (*Standardy kształcenia nauczycieli na studiach wyższych pierwszego stopnia*); wytyczne, które ujmuje *rozporządzenie MEN z dnia 12 marca 2009 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli (Dz. U. z 2009 r. Nr 50, poz. 400)* oraz „*Europejskie Ramy Kwalifikacyjne*”. Program praktyk pedagogicznych nawiązuje do *Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 10 września 2002 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli* oraz *Rozporządzenia MENiS z dnia 23 września 2003 r., dnia 7 września 2004 r. oraz projektu z 2007 r. w sprawie standardów kształcenia nauczycieli*.

⁶ Dla rozwoju umiejętności i postaw cenniejsze jest poszukiwanie odpowiedzi na pytania, samo badanie i doświadczanie nowych sposobów dochodzenia do rozwiązania stawianych problemów niż samo znalezienie takiego rozwiązania. Efektywność takich działań w dużej mierze zależy od jasnego określenia tego, co chcemy osiągnąć.

- Praktyka ma z założenia interaktywny charakter. Rozwiązania przyjęte w jej przebiegu odwołują się do teorii efektywnej nauki, która uświadamia potrzebę ciągłego tworzenia doświadczenia słuchaczy.⁷
- W realizacji zadań student otrzyma indywidualne wsparcie (mentoring). Obecność nauczyciela praktyka i kontakt z nauczycielem akademickim w ramach realizowanego przedmiotu pomoże studentowi poznać siebie. Samoświadomość swoich dotychczasowych możliwości prowadzi do ich dalszego rozwoju .

Praktyka pozwala wspierać wiele sfer rozwoju studenta:

- poznawczą – zdobywana wiedza pozwala na lepsze **zrozumienie wielorakich aspektów procesów wychowania i nauczania**,
- emocjonalno-wolicjonalną - bezpośredni kontakt z uczniem, nauczycielem, sytuacjami edukacyjnymi **wpływa na motywację i rozwija osobowościowo studenta**,
- instrumentalną - **sprawdzenie w praktyce kompetencji zawodowych i jednocześnie nabywanie nowych umiejętności metodycznych** .

3. Cele praktyk.

Podstawowym celem praktyk pedagogicznych jest **wdrożenie studentów do refleksyjnej, twórczej aktywności w przyszłej pracy zawodowej**. Realizowane w oparciu o obserwacje empiryczne zadania dotyczące edukacji szkolnej mają na celu:

- Rozwój gotowości przywołania wiedzy o charakterze naukowym do identyfikowania, nazywania, rozwiązywania problemów pedagogicznych oraz do formułowania wniosków (postawa badacza rzeczywistości edukacyjnej, rozumiejąca, wyjaśniająca).
- Rozwój gotowości do refleksyjnej i krytycznej oceny działalności pedagogicznej (postawa refleksyjna a nieopiniująca, etykietyzująca).
- Rozbudzenie zintegrowanego i kreatywnego spojrzenia na edukację szkolną (rozumienie społecznych i kulturowych wymiarów edukacji).
- Wspieranie umiejętności wyszukiwania, selekcjonowania i krytycznej analizy informacji.
- Wspieranie umiejętności rozpoznawania i nazywania własnych postaw wobec uczniów, szkoły, zadań edukacyjnych oraz uczenia się.
- Wzbudzenie zrozumienia własnych możliwości i gotowości do opisu indywidualnej koncepcji edukacji.
- Doskonalenie umiejętności praktycznego zastosowania wiedzy teoretycznej zdobytej na studiach w zakresach:
 - metod badania rozwoju uczniów, mechanizmów grupowych w klasie, procesu komunikacji nauczyciel-uczeń,
 - diagnozy pracy opiekuńczo-wychowawczej szkoły podstawowej.

⁷ Cykl efektywnej nauki D. Kolba to: 1) Doświadczenie. 2) Obserwacja i Wnioski. 3) Tworzenie Teorii. 4) Testowanie w Praktyce. 5) Doświadczenie. Itd.

4. Zadania studenta.

- Udział w jednodniowych zajęciach uczniów klas I – III.
- Udział w wybranych lekcjach i zajęciach pozalekcyjnych klas IV – VI (uroczystości wynikające z planu pracy szkoły, klasy).
- Udział w pracach zespołów wspierających proces rozwoju dziecka (w tym również kontakt z samorządem szkolnym).
- Udział w spotkaniu z Rodzicami.
- Obserwacja, redagowanie protokołów, opis – studium przypadku ucznia w kl. I – III.
- Zapoznanie ze specyfiką problemów wychowawczych i opiekuńczych szkoły i klas oraz z metodami pracy w tych zakresach.
- Przeprowadzenie rozmów – wywiadów z dzieckiem, nauczycielem, pedagogiem.
- Rejestracja video fragmentu rozmowy z uczniami i analiza tego materiału.
- Informacja o wynikach pracy:
 - prowadzenie portfolio Praktykanta⁸,
 - omówienie wybranych materiałów na zajęciach,
 - włączenie materiałów do opracowania Projektu w ramach zaliczenia przedmiotu Pedagogika.

5. Problematyka kolejnych zadań studenta realizowanych w czasie trwania praktyk⁹.

5.1. Obserwacja pedagogiczna Jednego Dnia Pobytu Dziecka w Szkole.

(5 godz. w klasach I-III. Realizacja zadań 5.1.1., 5.1.2., 5.1.3.)

Celem jest doskonalenie kompetencji diagnostycznych w zakresie poznawania uczniów i szkolnych uwarunkowań ich rozwoju.

Różne techniki poznawania dziecka (arkusze obserwacji, analiza wytworów ucznia, inne materiały, wywiady z nauczycielem, uczniem) pozwolą na założenie *portfolio materiałów*, które będą podstawą do opisu przypadku wybranego ucznia (*Opis funkcjonowania ucznia*) i opisu znaczenia warunków szkolnych (*Szkolnych uwarunkowań rozwoju ucznia*).¹⁰

5.1.1. Poznawanie ucznia. Analiza przypadku wybranego ucznia.

Punktem wyjścia w pracy pedagogicznej jest wiedza o uczniu. Jeden dzień w szkole ucznia klas początkowych to ciąg różnych aktywności dziecka i okazja do wielu informacji o nim:

- Obserwacja fotograficzna zachowania dziecka w wybranych dwóch jednostkach czasu nauczania (2x30 min).

⁸ Portfolio – osobista teczka studenta, to jedna z technik monitorowania i autoprezentacji rozwoju jednostki. Jej przesłaniem jest zachęca do refleksji nad osiągniętymi kompetencjami. To ilustracja indywidualnego rozwoju studenta. Zawiera ona wszelkie materiały, które powstają w trakcie realizacji zadań praktykanta.

⁹ Listę zadań ustala każdorazowo nauczyciel akademicki, kierując się potrzebami słuchaczy i możliwościami szkoły.

¹⁰ Por. organizacja zaliczenia przedmiotu i praktyk.

- Obserwacja fotograficzna przerw w zajęciach.
- Obserwacja ról pełnionych przez ucznia ¹¹.
- Notatki z sytuacji innych (w czasie zajęć przewidzianych planem dnia).
- Zapisy rozmów o wybranym uczniu z nauczycielem (pedagogiem?)¹².
- Obserwacja zachowania ucznia na tle klasy jest dodatkowym czynnikiem wyzwalającym wiele pytań badawczych. *"Gdy milkną pytania myślenie ustaje"*. Pytajmy więc w akcie obserwacji, poszukując samodzielnie własnej perspektywy widzenia obrazu dziecka-ucznia, odwołując się do kolejnych źródeł informacji o nim.
- Analiza wytworów dziecka (np.: po uzyskaniu zgody dziecka – zeszyt, prace domowe; jego prace inne,- np.: plastyczne)¹³.
- Zapis rozmowy z uczniem (nawiązanie kontaktu z dzieckiem, informacje uzupełniające, bądź też korespondujące z pytaniami, które powstały w wyniku obserwacji).

5.1.2. Rozpoznanie i nadanie psycho-pedagogicznego znaczenia warunkom szkolnym¹⁴.

„Instytucje należy sądzić według dobra lub szkody, jaką wyrządzają jednostkom.”

Bertrand Russel

Opis sytuacji szkolnych w aspekcie ich walorów edukacyjnych:

- Identyfikowanie celów dydaktycznych i wychowawczych przewidzianych w czasie obserwowanych zajęć .
- Opis co osiągnęło dziecko w czasie tego dnia, o co mogło się wzbogacić?
- Jakie motywacje działania można zakładać, że kierowały uczniem w kolejnych aktywnościach (projekcja):
 - motywacja zewnętrzna – jaka?
 - motywacje wewnętrzna – jaka?
- Czy ten dzień był „dobry” dla dziecka?
- Opis emocji jakie przeżywało dziecko w tym dniu? (W zadaniu ważny jest własny odbiór zachowań dziecka – projekcja tych emocji wzbogacona informacją z przeprowadzenia badań

¹¹ Arkusz Ról Zadaniowych wg. H. Hamer.

¹² Arkusz wywiadu z nauczycielem.

¹³ Arkusz analizy wytworów ucznia.

¹⁴ Podstawy programowe kształcenia ogólnego w klasach I-III.

Celem edukacji wczesnoszkolnej jest wspomaganie dziecka w rozwoju intelektualnym, emocjonalnym, społecznym, etycznym, fizycznym i estetycznym. Ważne jest również takie wychowanie, aby dziecko w miarę swoich możliwości było przygotowane do życia w zgodzie z samym sobą, ludźmi i przyrodą. Należy zadbać o to, aby dziecko odróżniało dobro od zła, było świadome przynależności społecznej (do rodziny, grupy rówieśniczej i wspólnoty narodowej) oraz rozumiało konieczność dbania o przyrodę. Jednocześnie dąży się do ukształtowania systemu wiadomości i umiejętności potrzebnych dziecku do poznawania i rozumienia świata, radzenia sobie w codziennych sytuacjach oraz do kontynuowania nauki w klasach IV-VI szkoły podstawowej.

np.: rysunki na temat „To jest to, co dzieci w naszej klasie najbardziej lubią. To jest Mój dzień w szkole itp.”).

- Opis sytuacji szkolnych w aspekcie ich walorów edukacyjnych¹⁵. Na podstawie obserwacji życia szkolnego uczniów klasy I-III rozpoznanie i opis znaczenia rozwojowej sytuacji, w których uczeń przebywa w szkole. Dokonanie analizy w odwołaniu się zarówno do walorów poznawczych zdarzeń, jak i innych rozwojowych walorów Jednego Dnia Szkolnego Dziecka (jakich?). Miejsce kompetencji matematycznych w Nauczaniu Początkowym.
- Opis wybranych czynników, którym przypisuje się wymienione niżej znaczenie dla przebiegu rozwoju dziecka:
 - wspierające rozwój,
 - blokujące,
 - patologizujące,
 - obojętne,
 - inne – jakie?

5.1.3. Analiza spotkania ze szkołą z punktu widzenia wpływu całokształtu doświadczenia na osobę obserwującego.

Pomyśl siebie

Stań się na nowo

Bezrozumnych

Zmyślają inni.

M. Jachimowicz

Omówienie tego zadania na zajęciach ew. forma eseju:

- Nazwij emocje, które towarzyszyły Tobie w czasie pobytu w instytucji szkolnej. (Twoje JA w kontakcie z instytucją edukacyjną).
- Dokonaj próby określenia związku tych emocji z konkretnym bodźcem (ich przyczyną).
- Opisz interakcje, Twoje bezpośrednie doświadczenia społeczne, które miały miejsce w czasie Twojego pobytu w szkole.
- Twoja nowa wiedza o sobie. (Czego się dowiedziałam/łem o sobie? Opisz swoje mocne strony i swoje wartości).

Literatura pomocnicza w realizacji zadań.

Hamer H.: Klucz do efektywności nauczania, Veda Warszawa 1994

Philips Meirieu: Moralne wybory nauczycieli. Etyka i pedagogika, Rozd.17,18, 23, Wyd. Fraszka Edukacyjna Warszawa 2003

Suchańska A.: Rozmowa i obserwacja w diagnozie psychologicznej, Wydawnictwo Akademickie i Profesjonalne, Warszawa 2007 str. 105-110, 207-211

Tripp David: Zdarzenia krytyczne w nauczaniu. Kształtowanie profesjonalnego osądu, WSiP, Warszawa 1996

¹⁵ David Tripp; Zdarzenia krytyczne w nauczaniu WSiP, Warszawa 1996

5.2. Szkoła i jej miejsce w rozwoju człowieka.

(3 godz. obserwacji uczestniczącej lekcji w klasach IV i VI – w tym 1 godz. spotkanie z dyrektorem ds. wychowawczych, Radą Rodziców).

Cele:

- Posługiwanie się wybranymi technikami badawczymi; arkusz obserwacji, wywiad, ankieta, analiza dokumentów .Student jako badacz rzeczywistości edukacyjnej.
- Rozpoznawanie, rozumienie i opis zmian w systemie w edukacji.
- Zainteresowanie problematyką działalności wychowawczej współczesnej szkoły i jej społeczno – kulturowych funkcji w środowisku.
- Nadawanie znaczenia roli edukacji w rozwoju indywidualnym i społecznym.
- Rozpoznawanie strategii wspomagania uczenia się, w zależności od potrzeb edukacyjnych uczniów.
- Refleksja nad własną wizją edukacji.
- Opis własnej „Wizji Szkoły Przyszłości” na tle tendencji przemian w edukacji okresu „społeczeństwa wiedzy”.

Przeprowadź z różnymi grupami osób (nauczyciele, uczniowie, rodzice) wywiad na temat:

- *Czym jest – była dla mnie szkoła, jakie miała znaczenie?*
- *Jaka rolę pełni szkoła obecnie? Czego od niej oczekują uczniowie, nauczyciele, rodzice?*
- *Jak postrzegasz zmiany w funkcji szkoły?*
- *Jakie jest nastawienie do kierunku przemian szkoły?*

5.3. Praca wychowawcza szkoły. Poznanie środowiska i warunków pracy w szkole.

Co się dzieje w klasie szkolnej?

(5 godz.: obserwacja lekcji w różnych klasach i różnych szkołach, analiza dokumentacji, programów wychowawczych szkoły i klasy, spotkanie z pedagogiem , dyr. ds. wychowawczych wychowawcą i agendami współpracującymi w realizowaniu zadań wychowawczych).

Student powinien mieć możliwość zapoznania się z różnymi formami pracy wychowawczej nauczyciela i różnymi typami problemów wychowawczo-opiekuńczych.

Program jawny – program ukryty edukacji.

"Ukryty program" to wszystko, czego uczniowie uczą się, co poznają i czego doświadczają w szkole, a co jest poza oficjalnym programem nauczania, poza oficjalnymi celami nauczania, poza tym, czego świadomie chce nauczyć nauczyciel, a co jest niezmiernie ważne dla efektów uczenia się dzieci w szkole."¹⁶

Cele:

- Rozpoznawanie i analiza pracy wychowawczej szkoły, w aspekcie założeń programowych i realizacji planowanych zadań:
 - „jawny i ukryty program” praktyk w klasie,
 - „jawny i ukryty program” szkół,

¹⁶ Meighan R.: Socjologia edukacji, 1993

- „jawny i ukryty program „ systemu edukacji.
- Ćwiczenie umiejętności badawczych – rozpoznawanie i opis sytuacji, które zawierają walory wychowawcze.
- Opis sposobów pracy z dziećmi sprawiającymi trudności dydaktyczne i wychowawcze oraz sposobów diagnozy tych trudności (udział w zajęciach dydaktyczno-wyrównawczych prowadzonych przez wychowawców klas, nauczycieli przedmiotowych, specjalistów zatrudnionych w szkole w zajęciach socjoterapeutycznych, z terapii pedagogicznej, świetlicy szkolnej, analiza korespondencji prowadzonej z Poradnią Psychologiczną i inne).
- Orientacja w dokumentacji wychowawcy klasy:
 - a) plan pracy wychowawcy na dany semestr/rok szkolny,
 - b) zakres obowiązków wychowawcy,
 - c) dziennik zajęć wychowawczych (lekcji wychowawczych, spotkań z rodzicami, itp.) i sposób jego prowadzenia,
 - d) dziennik spostrzeżeń lub karty indywidualne wychowanków z trudnościami dydaktyczno – wychowawczymi.
- Bezpośrednia obserwacja uczniów, ich zachowania, aktywności na lekcji w odniesieniu do zakładanego programu pracy wychowawczej (normy zachowania, rodzaje aktywności, itp.)¹⁷.
- Opis możliwości i ograniczeń narzucanych przez obserwowane programy ukryte różnych elementów życia szkoły.
- Opis przejawów ukrytych przekazów, które zawierają w szkolnej postaci wybrane przedmioty szkolne, układ przestrzenny szkoły, klasy, rozkłady zajęć uczniów, społeczne doświadczenia szkolne ucznia.

W zależności od możliwości placówki – praktyka powinna się odbywać w sposób ciągły w wariantcie jednego dnia w tygodniu.

6. Portfolio.

Portfolio zawiera;

- Materiały dotyczące obserwacji ucznia .
- Materiały z obserwacji różnych elementów życia szkoły.
- Materiały, takie jak szczegółowe sprawozdania, omówienia, uwagi.
- Materiały, które są wynikiem przeprowadzonej analizy zadań wykonywanych przez uczniów.
- Materiały, które są wynikiem przeprowadzonej analizy własnych działań, które podejmujesz jako student .

¹⁷ Arkusz obserwacji programu ukrytego.

7. Zadania nauczyciela – opiekuna:

*Umysł nie jest naczyniem, które należy napełnić,
lecz ogniem, który trzeba rozniecić.*

Plutarch

1. Nauczyciel – opiekun wspiera studenta w realizacji kolejnych zadań przewidzianych programem praktyk.
2. Dostarcza okazji do obserwowania i omawiania aktywności uczniów w różnych sytuacjach szkolnych.
3. Organizuje dostęp studenta do materiałów – dokumentacji uczniów, szkoły, klasy, z zachowaniem poufności takich danych.
4. Umożliwia kontakt studenta:
 - z uczniami,
 - innymi pracownikami szkoły (pedagog, psycholog),
 - zespołami pozalekcyjnych aktywności,
 - rodzicami (udział w zebraniu rodziców).
5. Aktywizuje – stymuluje studenta do zadawania pytań.
6. Organizuje sytuacje do udzielania informacji.
7. Dokonuje wymaganych wpisów w dzienniczku praktyk.
8. Dzieli się w każdej możliwej sytuacji swoimi spostrzeżeniami, informacją o literaturze, zdarzeniach szkolnych ważnych dla przebiegu rozwoju studenta.
9. W razie wykroczeń dyscyplinarnych studenta zawiadamia niezwłocznie uczelnię.

8. Zadania nauczyciela akademickiego:

- 1) Przygotowanie merytoryczne studenta do zadań zawodowych.
- 2) Przygotowanie i omówienie przewidzianych zadań.
- 3) Przygotowanie materiałów wspierających realizację kolejnych zadań.
- 4) Uzgodnienie systemu wsparcia w trakcie realizacji zadań, system konsultacji, forma kontaktu, która pozwoli na moderowane działania na odległość (e-mentor, forum dyskusyjne).
- 5) Organizowanie kontaktu studenta z opiekunem szkolnym .
- 6) Zaliczenie praktyk.